

Anette Luokkakallio

Osuuskunta voittoa tavoittelevan maatalousyrityksen yritysmuotona

Opinnäytetyö

Kevät 2015

SeAMK Elintarvike ja maatalous
Agrologin (AMK) tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAmk Elintarvike ja maatalous

Tutkinto-ohjelma: Agrologi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Maatalousyrityksen liiketoiminta

Tekijä: Anette Luokkakallio

Työn nimi: Osuuskunta voittoa tavoittelevan maatalousyrityksen yritysmuotona

Ohjaaja: Erkki Laitila

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 37

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, sopiiko osuuskunta maatalousyrityksen yritysmuodoksi vuoden 2014 osuuskuntalain muutoksen jälkeen. Arviointi tehtiin kirjallisuuden perusteella. Kirjallisuuden tueksi laskelmilla osoitettiin väitteet todeksi. Työssä on käsitelty osuuskuntalain muutokset, keskeiset tekijät osuuskuntalaisista ja yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät sekä osuuskuntamuotoisen maatalousyrityksen vaikutukset käytännön johtamiseen. Lisäksi vertailua varten opinnäytetyöhön kerättiin osakeyhtiöstä tärkeimmät asiat, jotka vaikuttavat yritysmuodon valintaan.

Laki ei estä voittoa tuottavan maatalousyrityksen toimintaa osuuskuntamuotoisena, mutta kokonaisverotuksen kannalta osakeyhtiö on kannattavampi. Verotuksen kokonaisuutta tarkasteltaessa huomattiin, että molemmat maksavat yhteisöveron ja tilittävät arvonlisäveron samoin perustein, mutta voitonjaon verotuksessa on isoja eroja. Osakeyhtiön verotus on kevennettyä 150 000 € asti ja osuuskunnan verotus on kevennettyä vain 5 000 € asti. Lisäksi voidaan todeta, että osuuskunnan on vaikeampi saada pääoman sijoittajia, koska sijoittaja ei hyödy osuuden tai osakkeen arvon noususta eikä saa suoraan oikeutta jakokelpoiseen eriin toisin kuin osakeyhtiössä. Osakeyhtiö tuo myös paremman oikeusturvan kuin osuuskunta, koska osakeyhtiömuotoisesta toiminnasta on enemmän esimerkkejä ja ennakkotapauksia. Näillä perusteilla voidaan todeta, että osakeyhtiö on tällä hetkellä useasti kannattavampi valinta kuin osuuskunta.

Avainsanat: osuuskunnat, maatalousyritykset, verotus, osakeyhtiöt

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Food and Agriculture

Degree programme: Agriculture and Rural Enterprises

Specialisation: Business orientation

Author/s: Anette Luokkakallio

Title of thesis: Cooperatives as profitable farm businesses

Supervisor(s): Erkki Laitila

Year: 2015

Number of pages: 37

Number of appendices: 2

The purpose of this thesis is to investigate the suitability of a cooperative society as a farm business's corporate form after the changes in the Cooperative Societies Act in 2014. This thesis is based on literary research. The thesis deals with the changes in the Cooperative's Act, business factors affecting the choice of corporate form and how being a cooperative society affects the daily management of the farm. The study compares cooperative and limited companies.

The results of the study were clear. The Act does not prevent a profitable farm business from functioning, but the overall taxation is high when compared to limited companies. Profit distribution taxation in particular makes a cooperative society expensive for its owners. Limited companies get reduced profit distribution taxation up to 150 000 € and a cooperative only gets it up to 5 000 €. A cooperative's share value does not grow like limited companies shares. A share does not give the right to profit distribution directly. These two things make it more difficult for a cooperative to get funding. Limited companies also give better legal protection than cooperatives because limited companies have more examples and precedents. After the comparison it is safe to say that for farm businesses limited companies are a better choice as a corporate form than cooperative ones.

Keywords: cooperative society, farm business, taxation, limited companies

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 OSUUSKUNTALAKI.....	8
2.1 Keskeiset piirteet.....	8
2.2 Osuuskuntalain käsitteistö ja kehitys.....	8
2.3 Osuuskunnan perustaminen.....	11
2.3.1 Perustaminen ja perustamissopimus.....	11
2.3.2 Säännöt.....	12
2.4 Osuuskunnan johtaminen.....	13
2.4.1 Hallitus.....	14
2.4.2 Toimitusjohtaja.....	14
2.4.3 Osuuskunnan kokous.....	15
2.4.4 Osuuskunnan jäsen ja omistaja.....	15
2.5 Osuuskunnan rahoitus.....	16
2.5.1 Osuudet ja osakkeet sekä osuuspääoma ja osakepääoma.....	17
2.5.2 Ylijäämän jako.....	18
2.5.3 Osuuskunnan ja yrittäjän verotus.....	18
3 OSUUSKUNTA MAATALOUSYRITYKSENÄ.....	20
4 OSAKEYHTIÖ MAATATALOUSYRITYKSEN YRITYSMUOTONA.....	23
4.1 Osakeyhtiön perustaminen ja tarkoitus.....	23
4.2 Osakeyhtiön päätöksenteko.....	24
4.3 Osakeyhtiön rahoitus ja verotus.....	24
4.4 Osakeyhtiömuodon muuttaminen ja luopuminen osakkuudesta.....	25
5 OSUUSKUNNAN JA OSAKEYHTIÖN VERTAILU.....	27
5.1 Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät.....	27
5.2 Maatalousyritys: osuuskunta vai osakeyhtiö?.....	28
5.3 Verotus osuuskunnassa ja osakeyhtiössä.....	30

6 JOHTOPÄÄTÖKSET	35
LÄHTEET	36
LIITTEET	38

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Taulukko 1. Osuuskuntalain keskeisimmät muutokset.....	10
Taulukko 2. Maatalousyrityksen yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät	29
Taulukko 3. Ylijäämän jaon verotus pääomatuloverona tai ansiotuloverona	32
Taulukko 4. Esimerkki osakeyhtiön osingon jaon verotuksesta	33

1 JOHDANTO

Osuustoiminta ja osuuskunnat ovat aina olleet osa maatalousyrittäjän toimintaympäristöä. Meijerit ja teurastamot ovat usein osuuskuntia. Lisäksi monet pankit ja kaupat toimivat osuuskuntamuotoisena. Osuustoiminnalla on pitkä historia niin työttömien työllistämisessä kuin myös kuluttajille turvallisen ruuan välittämisessä. Suomessa on Patentti- ja Rekisterihallituksen (Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä 2014) verkkosivujen mukaan 4 626 osuuskuntaa.

Osuuskuntalakia nykyaikaistettiin vuoden 2014 alusta. Lakimuutoksella pyrittiin helpottamaan perustamista, lisäämään valinnan vapautta sekä lisäämään yritysmuodon kilpailukykyä. Ennen uudistusta osuuskunnan perustamiseen tarvittiin kolme henkilöä, jolloin kaksi tai kolme henkilö työllistävät maatilat eivät välttämättä pystyneet täyttämään tätä vaatimusta ilman ulkopuolista toimijaa.

Maatalousyrityksistä suurin osa on yksityisiä elinkeinonharjoittajia, mutta tilakoon kasvaessa yhtymät ja osakeyhtiöt ovat kasvattaneet osuuttaan. Yhtiöittäminen tapahtuu yleensä suuren investoinnin tai sukupolvenvaihdoksen yhteydessä. Yritysmuoto vaikuttaa moneen asiaan maatalousyrityksen toiminnassa, esimerkiksi verokohteluun ja joidenkin tukiehtojen täyttymiseen.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esiin uuden osuuskuntalain vahvuudet ja heikkoudet maatalousyrityksen yritysmuotona. Opinnäytetyössä tarkastellaan osuuskunnan toimintaa perustamisen, hallinnoinnin, rahoituksen ja muista keskeisistä näkökulmista kuten osuuskunnan verotus ja maataloustuet. Osuuskunta ja osakeyhtiö ovat yhteisöjä, jotka voivat tuoda yhtiömuodon muutoksesta samankaltaisia hyötyjä. Siksi opinnäytetyö vertailee osuuskuntaa ja osakeyhtiötä keskenään. Työ on verotuksen osalta rajattu tarkastelemaan yritysmuotoja ainoastaan maataloustuloverolain kannalta.

2 OSUUSKUNTALAKI

2.1 Keskeiset piirteet

Osuuskunnan voi tunnistaa monista erityispiirteistä. Osuuskunta on jäsenistään erillinen oikeushenkilö, joka muodostetaan rekisteröimällä. Jäsenillä on ainoastaan rajoitettu vastuu osuuskunnan velvoitteista. Jäsenet ja osuuksien tai osakkeiden omistajat vastaavat osuuskunnan velvoitteista ainoastaan sijoitetulla pääomalla. Osuuskunnan toiminnan tarkoitus voidaan määrätä säännöissä, mutta perusoletus on, että osuuskunta tuottaa hyötyä jäsenilleen tuottamalla palveluita, jotka hyödyttävät jäseniä heidän taloudenpidossa tai elinkeinon harjoittamisessa. (Mähönen & Villa 2014, 5–6.)

Vaihtuva osuuspääoman määrä on myös tavallinen piirre osuuskunnassa. Jäsenten määrä vaihtuu, jolloin osuuspääoman määrä muuttuu. Voitto kuuluu osuuskunnille, toisin kuin osakeyhtiöissä. Ylijäämää saa jakaa ainoastaan, kun säännöissä on tästä määrätty. Myöskään jäsenyyttä ei voi siirtää toiselle ilman, että siitä on säännöissä määrätty. Hallinnolliset oikeudet ovat jäsenillä ja taloudelliset oikeudet osuuksien ja osakkeiden omistajilla. Valtaoikeudet jaetaan osuuskunnan johdon ja osuuskunnan kokouksen välillä. Osuuskunnan kokoukselle kuuluvat ainoastaan ne asiat, jotka laissa ja säännöissä on sille määrätty. (Mähönen & Villa 2014, 6–7.)

2.2 Osuuskuntalain käsitteistö ja kehitys

Ensimmäinen osuustoimintalaki astui voimaan 1901, tällöin laki oli hyvin riippuvainen osakeyhtiölaista. Laissa oli paljon viittauksia, joka hankaloitti lain tulkintaa. Vuonna 1954 valmisteltiin itsenäinen yhteisölaki, jonka jälkeen laki ei ollut enää riippuvainen osakeyhtiölaista. Vuosina 1981 ja 1990 haluttiin parantaa osuuskunnan pääoman kertymistä lisäosuusmaksujärjestelmällä sekä sijoitusosuuspääomalla. Vuonna 2001 haluttiin kokonaisuudistuksella parantaa toimintaedellytyksiä vastaamaan nykyaikaista toimintaympäristöä. Lisäksi haluttiin parantaa pääoman

hankintakeinoja. Tätä jatkettiin vuoden 2014 muutoksessa osakkeiden muodossa. (Pöyhönen 2013, 5–8.)

Osuuskuntalain uudistamisen takana oli monia syitä. Lakia haluttiin nykyaikaistaa vastaamaan uudistunutta toimintaympäristöä. Osuuskuntien toimintamahdollisuuksia haluttiin parantaa yleisellä tasolla sekä kilpailukykyä parantamalla. Tämä näkyy uudessa laissa muun muassa rahoitukseen liittyvissä pykälissä. Osuuskuntien muotomääräyksiä haluttiin keventää ja tahdonvaltaisuutta lisätä. Oikeusturvaa parannettiin tekemällä laista entistä kattavampi. Myös osuuskuntien perustamista on helpotettu muun muassa muuttamalla perustajien ja jäsenten vähimmäismäärää. Tällä mahdollistetaan osuuskunnan sopivuus entistä pienimuotoisemmille yrityksille. (Mähönen & Villa 2014, 2–3, 40.) Keskeiset muutokset on eritelty taulukossa 1.

Taulukko 1. Osuuskuntalain keskeisimmät muutokset (Pöyhönen 2013, 10–21).

Ennen uudistusta	Uudistuksen jälkeen
Tarkoitusta ei voitu laajasti määrätä säännöissä.	Säännöissä voidaan määrätä laajasti tarkoitus.
Perustamiseen vähintään 3 henkilöä	Perustamiseen vähintään 1 henkilö
Osuuskunnan jäsenenä vähintään 3 henkilöä	Osuuskunnan jäsenenä vähintään 1 henkilö
Perustaminen: laaditaan perustamiskirja	Perustaminen: laaditaan perustamissopimus
Säännöissä voitiin määrätä apportiomaisuudella maksamisesta	Apporttiomaisuudella maksamisesta määrätään perustamissopimuksessa
Minimisäännöt laajat	Minimisäännöt: 3 kohtaa
Osuusmaksu	Merkintähinta
Ääniero maksimissaan kymmenkertainen	Ääniero maksimissaan kaksikymmentäkertainen
Sijoitusosuudet ja sijoituspääoma	Osake ja osakepääoma
Nimellisarvo	Olettamus nimellisarvottomuudesta
Velvoitteeseen perustuvat osuudet, vapaaehtoiset osuudet ja lisäosuudet	Osuudet (Osuuden erilaisuus kerrotaan säännöissä)

Pöyhönen (2013, 10–11) tarkastelee osuuskuntalakiin tehtyjä muutoksia kirjassaan *Osuuskunta ja osuuskuntalaki*. Pöyhösen mukaan lain rakenne on muuttunut lähemmäs osakeyhtiölain muotoa. Taulukkoon 1 on kerätty keskeisimmät lakimuutokset. Lain yleisperiaatteita laajennettiin. Vanhassa laissa osuuskunnan tarkoitus on tukea jäsenen elinkeinoa tai taloudenpitoa. Säännöissä voitiin määrätä osuuskunnan aatteellisuudesta. Nyt lakiin on lisätty kohta, jonka mukaan tätä tarkoitusta voidaan laajentaa määräämällä siitä säännöissä. Uudistuksen myötä osuuskunta voi määrätä säännöissään, että yrityksen tarkoitus on tuottaa voittoa. Lakiin on myös lisätty säännös tahdonvaltaisuudesta, eli jäsenet voivat säännöissä määrätä toimintaa säännösten rajoissa. (Pöyhönen 2013, 11.)

Lakiuudistuksen myötä osuuskunnan voi perustaa kolmen henkilön sijasta yksi. Osuuskunnassa ei myöskään tarvitse olla kuin yksi jäsen. Perustamiskirja korvataan perustamissopimuksella ja osuuden tai osakkeen maksamisesta apportiomaisuudella ei tarvitse enää määrätä erikseen säännöissä vaan perustamissopimuksessa perustamisen yhteydessä. (Pöyhönen 2013, 12.)

Osuusmaksu korvattiin osuuden merkintähinnalla. Uudessa laissa on olettamussäännöksenä, että osuuden merkintähinta merkitään kokonaan osuuspääomaan ja osakkeen merkintähinta kokonaan osakepääomaan. Merkintähinta voidaan kuitenkin merkitä kokonaan tai osittain vapaaseen omaan pääomaan. (Pöyhönen 2013, 17.)

Osuuspääoma kattaa uuden lain mukaan osuus- ja lisäpääoman. Sijoituspääoma korvataan osakepääomalla. Osuuskunnan on ilmoitettava toimintakertomuksessaan osuuksien ja osakkeiden määrä osuus- ja osakelajeittain sekä osuuspääoma lajiteltuna osuuslajeittain. Lisäksi toimintakertomuksesta pitää nähdä jokaista lajia koskevat säännöt. Nimellisarvosta pitää mainita säännöissä erikseen, muutoin osuudet ja osakkeet oletetaan nimellisarvottomiksi. Omapääoma jakautuu sidottuun ja vapaaseen pääomaan. Osuuspääoma, vararahasto, osakepääoma, arvonnkorotus, käyvän arvon rahasto ja uudelleenarvostusrahasto ovat sidottua pääomaa. Muut rahastot ja tilikausien ylijäämät ovat vapaata pääomaa. Ylijäämää tai alijäämää voidaan kutsua voitoksi tai tappioksi. (Pöyhönen 2013, 18–19.)

2.3 Osuuskunnan perustaminen

2.3.1 Perustaminen ja perustamissopimus

Osuuskunta perustetaan allekirjoittamalla perustamissopimus sekä rekisteröimällä osuuskunta (Pöyhönen 2013, 76). Osuuskuntalain uudistuksen tavoitteena oli muun muassa tehdä pienille yrityksille mahdolliseksi valita osuuskunta yritysmuodoksi. Tämän takia useamman jäsenen vaatimuksesta on luovuttu, ja osuuskunnan voi perustaa yksi henkilö. Lisäksi osuuskunnan perustamisvaatimuksia on selkeytetty, ja niitä on viety enemmän osakeyhtiölain suuntaan. Osuusmaksun suu-

ruutta ei määrätä laissa, mikä helpottaa perustajan pääoman tarvetta. Yksityiselle osakeyhtiölle on osakeyhtiölaissa määrätty vähimmäispääomanmäärä, joka on 2 500 €. Jos osuuskunnalle merkitään osakkeita, ne täytyy rekisteröidä. Osuuksia ja osakepääomaa ei rekisteröidä, koska ne muuttuvat. Tahdonvaltaisuusperiaate antaa vapauden määrätä osuuskunnan toiminnasta osuuskuntalain puitteissa. Osuuskunnan perustamiseksi on laadittava kirjallinen perustamissopimus, jonka kaikki tässä vaiheessa osuuskunnan jäseniksi tulevat allekirjoittavat. (Mähönen & Villa 2014, 40–42.)

Perustamissopimuksen allekirjoituksella jäsen merkitsee perustamissopimuksessa ilmenevän määrän osuuksia, vähintään yhden. Perustamissopimuksessa on mainittava vähintään osuuskunnan toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet, tilintarkastajat ja toiminnan tarkastajat, jos tällaiset elimet osuuskunnasta löytyvät. Perustamissopimuksesta on löydyttävä vähintään päivämäärä, perustajajäsenet ja heidän merkitsemät osuudet, merkintähinta, maksuaika ja osuuskunnan hallituksen jäsenet. Osuuskunta on ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimukseen merkitystä päivämäärästä. Perustamissopimukseen on liitettävä säännöt. (Mähönen & Villa 2014, 42–46.)

2.3.2 Säännöt

Osuuskunnan säännöt, jotka täyttävät lain edellytykset, sisältävät vähintään toiminnan, kotikunnan sekä toimialan. Osuuskuntalaki joustaa paljon ja antaa osuuskunnan määrätä säännöissä asioista kuten osakkeista ja merkintähinnasta. Ilman määräystä säännöissä toimitaan lain perusolettamuksen mukaan. Säännöt kunnolla tehtynä antavat oikean kuvan osuuskunnan toiminnasta sekä selkeät raamit toiminnalle. (Pöyhönen 2013, 89.) Myöhemmin tekstissä käy ilmi paljon säännöissä määrättäviä asioita. Seuraavaksi käydään läpi tärkeimpiä asioita, joista on mahdollista määrätä säännöissä.

Jos osuuskunta haluaa jakaa ylijäämää, toiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa. Ylijäämän jaosta pitää määrätä säännöissä, muuten jako ei ole laillinen. Säännöissä voidaan määrätä jakoperusteesta sekä osuuskunnan velvoitteesta jakaa yli-

jäämää. Ilman näitä määräyksiä toimitaan lain perusolettamusten mukaan. (Pöyhönen 2013, 89,113.)

Säännöissä pitää mainita toiminimi ja kotipaikka. Osuuskunnan nimessä pitää olla sana ”osuuskunta”, ”Osuus” tai ”osk”. Toiminimen pitää erottua selkeästi jo rekisterissä olevista nimistä. (L 2.2.1979/128.) Osuuskunta saa valita kotikuntansa, mutta yleensä valitaan kunta, jossa osuuskunta toimii (Pöyhönen 2013, 92–93). Säännöissä on aina myös mainittava toimiala, jolla osuuskunta toimii. Maatalousyrityksen tapauksessa toimiala voi olla maatalous tai tarkemmin maidontuotanto, sianlihantuotanto tai kananmunantuotanto. Toimiala ja yrityksen tarkoitus mainitaan yleensä samassa kohtaa säännöissä. (Pöyhönen 2013, 94–95.)

Jäsenyydestä säännöissä voidaan määrätä vaatimuksista, hakemuksen käsittelystä ja jäsenyydestä erottamisesta (Pöyhönen 2013, 95–96). Hallituksen jäsenien määrästä on selkeyden vuoksi hyvä määrätä säännöissä. Lain perusoletta on, että hallituksessa on 1-5 jäsentä. Säännöissä on hyvä määrätä myös hallituksen toimikaudesta sekä tehtävistä. Toimitusjohtajasta on myös selkeintä määrätä säännöissä, jos yrityksessä tätä toimielintä tarvitaan. (Pöyhönen 2013, 100.)

Yrityksen jokapäiväisten asioiden hoitamiseksi säännöissä on hyvä olla maininta toiminimen kirjoittamisoikeudesta. Ilman merkintää ainoastaan hallitus voi allekirjoittaa toiminimen. (Pöyhönen 2013, 102.) Sääntöihin voidaan maatalousyrityksen tapauksessa laittaa merkintä, että kaikilla hallituksen jäsenillä ja toimitusjohtajalla on allekirjoitusoikeus.

2.4 Osuuskunnan johtaminen

Osuuskunnan hallinnoimiseen ei lain mukaan tarvita kuin hallitus ja osuuskunnan kokous sekä tavanomaisesti myös tilintarkastajat. Toimitusjohtaja on hyvä olla päivittäisen arjen ja hallinnon pyörittämiseen. Maatalousyritys ei tarvitse pienen jäsenmäärän takia edustajistoa tai hallintoneuvostoa. Alla käsitellään tarvittavat hallintoelimet.

2.4.1 Hallitus

Osuuskunnalla on aina hallitus. Hallitus huolehtii osuuskunnan toiminnasta ja hallinnosta, kuten kirjanpidosta ja varainhoidosta. Lisäksi sillä on paljon erityistehtäviä. Hallitus voi edustaa osuuskuntaa toimivaltansa rajoissa. Hallituksen toimivaltaa rajoittavat osuuskuntalaki ja osuuskunnan säännöt. Hallitus muodostaa osuuskunnan toiminnallisen johdon. Toimivalta jaetaan osuuskunnan kokouksen ja hallituksen kesken sekä mahdollisen toimitusjohtajan kanssa. Hallituksen päätökset tehdään enemmistöperiaatteen mukaan. Jos äänet menevät tasan, puheenjohtajan ääni ratkaisee. Säännöissä voidaan vaatia määräenemmistöä tiettyihin päätöksiin. Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on paikalla. Hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja. Hallituksen jäsenen pitää olla täysi-ikäinen eikä hallituksen jäsen voi olla oikeushenkilö. Hallituksen jäsen ei myöskään voi olla konkurssissa. Hallituksen jäsenet valitsee osuuskunnan kokous. (Pöyhönen 2013, 135–153; Mähönen & Villa 2014, 102–109.)

2.4.2 Toimitusjohtaja

Maatalousyrittäjien kannalta toimitusjohtaja valitaan hoitamaan juoksevia tehtäviä, jotta yrityksen toiminta sujuisi jouhevasti. Esimerkiksi yrityksen hallitus voi antaa toimitusjohtajalle valtuudet edustaa osuuskuntaa ja tehdä sitoumuksia. Toimitusjohtajan valitsee hallitus. Jos ehdokas on hallituksen jäsen, valitseva elin on osuuskunnan kokous. Säännöissä voi olla poikkeava määräys. Toimitusjohtaja toimii hallituksen määräysten ja ohjeiden mukaan jolloin on sujuvaa, että hän saa osallistua hallituksen kokoukseen, vaikka ei olisi hallituksen jäsen. Tämä voidaan myös säännöissä kieltää kokonaan tai yksittäisissä tapauksissa. Toimitusjohtaja voi erota tai hänet voidaan erottaa. Toimitusjohtajalle voidaan maksaa korvaus, mutta hän ei silti ole työsuhhteessa osuuskunnan kanssa, vaan on erillinen toimielin. (Pöyhönen 2013, 130–134; Mähönen & Villa 2014, 108–109.)

2.4.3 Osuuskunnan kokous

Osuuskunnan kokous käyttää ylintä päätösvaltaa osuuskunnassa. Osuuskunnan kokoukseen osallistuu joko edustajisto tai osuuskunnan jäsenet. Jos osuuskunnalla on paljon jäseniä, valitaan osuuskunnan jäsenistä edustajisto. Edustajisto käyttää osuuskunnan kokouksen päätösvaltaa. Osuuskunnan kokous on pidettävä vähintään kerran vuodessa. Kokouksen ajankohta on viimeistään 6 kuukauden päästä tilikauden päätöksestä. Kokouksen kutsuu koolle hallitus. Kokouskutsusta pitää selvittää käsiteltävät asiat ja se on lähetettävä viikkoa ennen kokousta. Kokoukseen kutsutaan jäsenet sekä osuuden ja osakkeiden omistajat. Kokouksessa pitää olla nähtävissä jäsen- ja omistajalista. Kokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka pitää olla nähtävissä viimeistään kaksi viikkoa kokouksen jälkeen. Kokous pidetään osuuskunnan kotipaikkakunnalla, ellei säännöissä määrätä toista pitopaikkaa. (Pöyhönen 2013, 178–179.) Osuuskunnan kokouksessa päätettäviä asioita on mm. tilinpäätöksen vahvistaminen, ylijäämän käyttäminen, tilintarkastajan ja hallitusten jäsenten valinta, hallituksen tai toimitusjohtajan vastuuvapaus sekä säännöissä määrätyt asiat. (Pöyhönen 2013, 183.)

2.4.4 Osuuskunnan jäsen ja omistaja

Osuuskunnan jäseneksi pääsee olemalla joko perustajajäsen tai hakemalla hallitukselta jäsenyyttä. Osuuskunta saa itse päättää, kenet ottaa jäseneksi. Tarkemmat vaatimukset voi kertoa säännöissä. Osuuskunnassa on vähintään yksi jäsen. Jäsenellä on aina vähintään yksi osuus. Jäsenellä on oikeuksia sekä velvollisuuksia kuten äänioikeus ja osuuteen liittyvät taloudelliset oikeudet sekä velvollisuudet. (Pöyhönen 2013, 61–62.)

Äänivalta liittyy jäseniin, ei osakkeiden tai osuuksien omistamiseen. Jäsenen äänimäärä voidaan kuitenkin kytkeä osuuksien ja osakkeiden omistukseen säännöissä. (Mähönen & Villa 2014, 123.) Jäsenten välinen äänivaltaero voi olla kaksikymmenkertainen. Erisuuruisista äänimääristä pitää olla maininta säännöissä. Äänivaltaeroa kasvatettiin, jotta osuuskuntaa yritysmuotona voidaan käyttää myös pääomavaltaisemmassa toiminnassa. (Pöyhönen 2013, 15.)

Uudessa laissa määrätään, että jäsenyyden päättyessä tai osuuden lakatessa palautuksena tuleva osuuden arvo voi olla pienempi tai suurempi kuin jäsenyyden alussa. Tällä turvataan osuuden reaaliarvon säilyminen. (Pöyhönen 2013, 19–20.) Osuuskunnissa on harvinaista, että jäsen tai osuuden omistaja hyötyisi osuuden arvonnoususta. Tästä syystä osuuskunnan oman pääoman hankintamahdollisuudet ovat huonommat kuin osakeyhtiössä. Arvon nousua estää myös se, että uusien jäsenten ottamia osuuksia ei hinnoitella osuuskunnan varallisuudessa tapahtuneiden muutoksien perusteella. (Pöyhönen 2013, 35–36.)

Osuuskunnassa omistajalla voidaan tarkoittaa päätösvaltaa käyttävää jäsentä ja osuuksien sekä osakkeiden omistajia, jotka eivät välttämättä ole jäseniä. Tämän takia omistajaoikeudet ja -edut voidaan jakaa kolmeen. (Pöyhönen 2013, 36.) Jäsenellä on hallinnoimisoikeus, joka perustuu osuuskuntalakiin ja sääntöihin. Jäsenellä on oikeus käyttää osuuskunnan palveluita. Osuuden ja osakkeen omistamiseen liittyvät omistajaoikeudet, joita ovat esimerkiksi jaettava ylijäämä, rahastokorotus tai arvon nousu. Nämä edellyttävät kuitenkin osuuskunnan säännöissä olevan merkinnän mahdollisesta voitonjaosta. (Pöyhönen 2013, 39–41.)

Omistajalla on myös velvollisuuksia. Osuuskunnan jäsenellä on velvollisuus ottaa vähintään yksi osuus. Säännössä voidaan määrätä velvollisuudesta ottaa useita osuuksia. Lisäksi säännöissä voidaan määrätä velvollisuudesta ottaa myös osakkeita. Säännöissä voi olla kohta myös näiden velvollisuuksia lisäämisestä ja vähentämisestä, mutta lisäksi pitää olla maininta perusteista. (Pöyhönen 2013, 132.)

2.5 Osuuskunnan rahoitus

Osuuskunnalle rahoituksen hankkiminen on aina haastavaa. Ulkopuoliselle rahoittajalle maksetaan osuuskunnan rahoituksesta joko osuuspääoman korolla, ylijäämän palautuksena tai lainan korkona. Osuuskunnan pääoman hankintakeinoja on parannettu selkeyttämällä lisäosuuksien eli osakkeiden hallintoa. Osuuskunnan osakkeita ei saa sekoittaa osakeyhtiön osakkeisiin.

2.5.1 Osuudet ja osakkeet sekä osuuspääoma ja osakepääoma

Osuudella ja osakkeella ei ole nimellisarvoa vaan kirjanpidollinen vasta-arvo ellei säännöissä toisin määrätä. Osuudesta ja osakkeesta maksetaan merkintähinta osuuskunnalle osake- tai osuuspääomaan. (Pöyhönen 2013, 67–68.) Nimellisarvottoman järjestelmän ominaisuus on, miten osakkeesta tai osuudesta maksettava merkintähinta merkitään vastattavaa puolelle taseeseen (Mähönen & Villa 2014, 118).

Jos säännöissä on määräys nimellisarvosta, merkintähinnan suuruus on vähintään nimellisarvon verran. Osuuden tai osakkeen nimellisarvon määrä merkitään osuus- tai osakepääomaan. Nimellisarvottomassa järjestelmässä osuudesta tai osakkeesta maksettava merkintähinta määrätään säännöissä. (Pöyhönen 2013, 70–71.)

Osuuksia voi olla erilaisia, jolloin ne antavat erilaisia oikeuksia ja velvollisuuksia. Erilajisista osuuksista on selonteko säännöissä. Merkintämaksu on oikeuksista suoritettava maksu, joka suoritetaan rahana tai apporttiomaisuudella. Osuutta ei pysty siirtämään. Osuudella on oikeus vain mahdolliseen varojenjakoan ja osuuden merkintähinnasta vain osuuspääomaan merkittyyn määrään. Osuus ei oikeuta äänioikeuteen ellei säännöissä toisin mainita. Osuudet eivät tuota niin kuin osakeyhtiön osakkeet suoraa taloudellisia oikeuksia. Säännöillä tähän voidaan tehdä poikkeus. Esimerkiksi säännöissä voidaan todeta, että osuus oikeuttaa tiettyyn osaan palautettavasta määrästä tai oikeudesta osaan jakokelpoisesta ylijäämästä. Osuuspääoma koostuu osuuksien merkintähinnasta ja osuuspääoman korotuksesta syntyvistä tuloista. Nimellisarvoton järjestelmä tekee osuuspääomasta muuttuvan. (Mähönen & Villa 2014, 118–120.)

Osakkeet korvaavat uudessa laissa sijoitusosuudet. Tämä on Mähösen ja Villan (2014, 121–122) mielestä epäonnistunut päätös, koska se sotketaan helposti osakeyhtiön osakkeisiin. Osuuskunnan osake on hyvin erilainen kuin osakeyhtiön, koska osuuskunnan osake ei tuota jako-osaisia oikeuksia, ja osakkeella tulevat oikeudet selviävät vasta kunnolla osuuskunnan säännöistä. Osuuskuntalain nojalla osake ei oikeuta kuin merkintähinnan palautukseen osuuskunnan purkautuessa. Osakkeet voivat tuottaa erilaisia oikeuksia, mutta niistä pitää kertoa säännöissä.

Pöyhösen (2013, 70) mukaan osake ei tuota äänioikeutta osuuskunnassa kuten osakeyhtiössä. Osakepääoma muodostuu osakkeiden merkintähinnasta ja osakepääoman korotuksista (Mähönen & Villa 2014, 118). Osakepääoma on pysyvää pääomaa, koska se pitää rekisteröidä (Pöyhönen 2013, 70).

2.5.2 Ylijäämän jako

Ylijäämää saa jakaa osuuden ja osakkeen omistajille vain jos sääntöihin on näin kirjattu. Ellei säännöissä määrätä jakoperustetta, ylijäämä jaetaan osuuskunnan palveluiden käytön mukaan. Tätä sovelletaan kuitenkin vain jäsenille. Jos ylijäämää halutaan jakaa osuuden ja osakkeiden omistajille, täytyy jaosta ja sen perusteista aina määrätä säännöissä. Osuuskunta saa jakaa vapaan pääoman määrän, ellei maksukyky sitä estä. Vapaasta omasta pääomasta on kuitenkin muistettava siirtää vararahastoon pakolliset siirrot ennen jakoa. Ennen varojen jakoa pitää myös tasata kaikki negatiivisuudet kuten edellisvuoden tappio ja rahastojen negatiivisuus. (Mähönen & Villa 2014, 205–206.)

Säännöissä voidaan määrätä jakoperusteista. Ellei määräystä ole, jako tehdään palveluiden käytön suhteessa. Ylijäämä lasketaan vahvistetusta taseesta. Ylijäämän jakamisesta päättää osuuskunnan kokous tai sen valtuuttama hallitus. Ylijäämää voidaan jakaa jäsenelle sekä osakkeen ja osuuden omistajalle. Ilman säännöissä olevaa merkintää ylijäämää ei saa jakaa palautuksena palveluiden käytöstä eikä osuuden korkona. Säännöissä voidaan määrätä esimerkiksi, että ylijäämästä maksetaan osuudelle 2 % korkoa vuodessa. (Pöyhönen 2014, 271–272.)

2.5.3 Osuuskunnan ja yrittäjän verotus

Osuuskunta: Osuuskunta on sen jäsenistä erillinen oikeushenkilö, eli osuuskunta on erillinen verovelvollinen. Osuuskuntaa voidaan verottaa kolmen tuloverolain mukaan: elinkeinotuloverolaki (EVL), maatalouden tuloverolaki (MVL) tai muun toiminnan tuloverolaki (TVL). Maataloutta harjoittava yritys verotetaan yleensä MVL:n mukaan. (Ossa 2014, 255.) Elinkeinotuloverolakia voidaan soveltaa mitta-

vaan kotieläintuotantoon, joka perustuu sopimustuotantoon. Tällöin maatalousyrittäminen on osa lihanjalostusteollisuutta, esimerkkinä broilerinkasvatus. Rajanvetona on pidetty rehujen hankintatapaa, eli ostetaanko vai viljelläänkö itse eläintenrehut. (Ossa 2014, 58–61.)

Osuuskunnan tuloksesta maksetaan 20 prosenttia yhteisöveroa. Osuuskunta saa vähentää verotuksesta ylijäämän palautuksen, jos palautus tapahtuu osuuskunnan palveluiden käytön perusteella. Ylijäämän jako ei ole vähennyskelpoista, jos sen jako perustuu pääomapanokseen. Rahastokorotus on myös yksi voitonjakoerä, joka voidaan toteuttaa tekemällä rahastokorotus tai antamalla uusia osuuksia. Rahastokorotus ei ole vähennyskelpoinen erä, vaikka se tehdään jakokelpoisesta ylijäämästä. (Ossa 2014, 256–257, 260.)

Yrittäjä: Osuuskunnan ylijäämän verotus voi olla joko ansiotulona verotettavaa tai pääomatulona verotettavaa ylijäämää. Ylijäämä on ansiotulona verotettavaa kuten palkka, jos jakamispäätöksestä edeltävällä tilikaudella osuuskunnalla on alle 500 osuusmaksun maksanutta jäsentä ja ylijäämä ylittää verovelvollisen osuuksien ja osakkeiden arvosta omaan pääomaan merkitystä määrästä lasketun 8 prosentin osuuden. Jos nämä ehdot täyttyvät, yksityishenkilön verotus on 75 prosenttia veronalaista ansiotuloa ja 25 % verovapaata tuloa. (Osuuskunnan jakamat ylijäämät.)

Jos ansiotulona verotettavan ylijäämän ehdot eivät täyty, osuuskunnan maksama ylijäämä verotetaan yksityishenkilöltä siten, että ylijäämästä 25 % on veronalaista pääomatuloa ja 75 % verovapaata tuloa 5 000 € saakka. Kun ylijäämän jako ylittää 5 000 €, ylimenevä osasta verotetaan 85 % veronalaisena pääomatulona ja 15 % verovapaana tulona. (Osuuskunnan jakamat ylijäämät.)

3 OSUUSKUNTA MAATALOUSYRITYKSENÄ

Yritysmuodon muutoksen myötä maatalousyrityksen käytännön työt pysyvät samanlaisina. Eniten yritysmuodon muutos vaikuttaa johtamiseen, suunnitteluun ja maatalouden eri kirjanpitoihin. Johtamisen kannalta tärkeä asia on päätöksenteon muuttuminen. Osuuskunnassa maatalousyrittäjät eivät voi enää päättää asioita yksin, vaan heidän on noudatettava päätöksentekoketjua. Päätöksenteon ollessa yhteistä myös vastuu pienenee. Maatalousyrittäjä ei enää ole vastuussa koko omaisuudellaan maatalousyrityksen velvoitteista, vaan ainoastaan sijoitetulla pääomalla. Käytännön johtamiseen liittyy myös nimenkirjoitusoikeus. Ainoastaan hallituksella tai sen nimeämällä henkilöllä on oikeus allekirjoittaa osuuskuntaa koskevia asiakirjoja. Elinkeinonharjoittaja voi allekirjoittaa itse.

Suunnitteluun liittyviä asioita ovat verotus ja lomaoikeus sekä eläkevakuutus. Verotus muuttuu yrittäjän verotuksesta osuuskunnan ja yrittäjän verotukseen, jolloin suunniteltaessa pitää ottaa huomioon, kuinka osuuskunnan ja yrittäjän verotus saadaan edullisimmaksi. Tähän liittyviä tärkeitä asioita ovat yrittäjän palkka ja sijoitetun pääoman korko, eli miten yrittäjälle maksetaan korvaus työstä ja pääomasta niin, että verotus on mahdollisimman edullinen.

Lomaoikeus vaikuttaa työvoiman tarpeen suunnitteluun. Lomituspalvelulain (L 20.12.1996/1231) mukaan lomaoikeus täyttyy silloin kun maatalousyrittäjällä on vuosiloman pitämisaikana vähintään neljä kotieläinyksikköä. Maatalousyrittäjä on henkilö, joka on veloitettu ottamaan maatalousyrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen. Lomaoikeuden saamiseksi kotieläintaloutta pitää harjoittaa päätoimisesti. Päätoimiseksi katsotaan maatalousyrittäjä, jolla on vähintään yhtä suuri työpanos tilalla kuin sen ulkopuolellakin. Maatalousyritys pitää myös verottaa maatalouden tuloverolain mukaisesti, jotta maatalousyrittäjät voivat saada lomaoikeuden.

Suunnitteluun vaikuttaa myös eläkevakuutus sekä lomaoikeuden kautta että vanhuuden turvana tulevaisuudessa. Maatalousyrittäjän eläkevakuutus eli Myel on kaikille niille viljelijöille pakollinen, joilla on 5 Myel-hehtaaria peltoa ja vuotuinen Myel-tulo on enemmän kuin 3715,29 €. Myel-hehtaareihin kuuluu myös metsä. Myel-tulo määritetään pelto- ja metsähehtaarien avulla (Pakollinen vakuutus.) Yh-

tiömuotoisessa maatalousyrityksessä Myel-vakuutuksen piiriin voi kuulua, kun omistaa yli 30 % osakkeista ja on johtavassa asemassa yrityksessä (Yhtiömuotoinen toiminta). Lomaoikeus ja Myel pitää ottaa huomioon omistussuhteissa sekä rahaa osuuskuunnasta tai osakeyhtiöstä ulos otettaessa.

Osuuskunta on velvollinen kirjanpitolain (L 30.12.1997/1336) mukaan pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa kuten myös osakeyhtiö. Yleensä maataloudenkirjanpito on maksuperusteista. Kahdenkertaisessa kirjanpidossa tilinpäätös sisältää kirjanpitolain mukaan taseen ja tuloslaskelman sekä tarvittavat liitteet mm. edellisvuoden vertailutiedot. Maatalousyrittäjien kausiveroilmoitus ja arvonlisäveron maksaminen valtiolla tehdään perusolettamuksen mukaan kerran kalenterivuodessa yleensä veroilmoituksen yhteydessä (Arvonlisäverotus- maatalousyrittäjä ja metsänomistaja). Osuuskunta tilittää yleensä arvonlisäveron kerran kuukaudessa. (Arvonlisäverotus).

Yritysmuoto vaikuttaa myös maatalouden tukien hakemiseen, esimerkkinä nuoren viljelijän tuki. Nuoren viljelijän tuen osuuskunta saa vain, jos kaikki osuuskunnan jäsenet täyttävät ehdot. Nuoren viljelijän tukea haettaessa on oltava aktiiviviljelijä sekä alle 40 vuotta. Lisäksi pitää ottaa huomioon aktiiviviljelijän määritelmän ehdot. Kun osuuskunta täyttää aktiiviviljelijän ehdot, osuuskunta saa tuen. Ehtoihin kuuluu mm., ettei aktiiviviljelijä hallinnoi erilaisia maa-alueita kuten rautatieyhtiöitä, vesiyhtiöitä ja kiinteistöyhtiöitä. Osuuskunta saa tuen, vaikka joku jäsen hallinnoi näitä alueita, kunhan se ei ole osa osuuskunnan toimintaa. Tukea osuuskunta voi hakea vain itse hallinnoimistaan eläimistä eikä esimerkiksi jäsenen hallinnoimista eläimistä. (Tuominen 2014.) Vuoden 2015 säädösten mukaan viljelijän pitää täyttää aktiiviviljelijän määritelmä saadakseen suorat tuet, luonnonhaittakorvaus, eläinten hyvinvointikorvauksen, ympäristökorvauksen sekä luonnonmukaisen tuotannon korvauksen. (Maataloustuet uudistuvat vuonna 2015, 7.)

Osuuskunnan jäsenyyttä ei voi siirtää toiselle, jollei säännöissä toisin määrätä. Jäsenyyden voi kuitenkin irtisanoa. Osuuden voi siirtää eteenpäin, jolloin siirron saajalla on ainoastaan samat taloudelliset oikeudet kuin ennen siirtoa. Osuuskunnan ei tarvitse ottaa siirron saajaa jäseneksi tai osuuden omistajaksi. (Mähönen & Villa 2014, 37.) Yritysmuodon muuttamisesta päättää osuuskunnan kokous. Muutosehdoista riippuu, vaaditaanko kahden kolmasosan tai yhdeksän kymmenes-

osan määräenemmistö vai yksimielinen päätös. Yritysmuotoa muutettaessa yrityksen tulee täyttää uuden yritysmuodon sääntelyn ehdot. (Mähönen & Villa 2014, 295.)

4 OSAKEYHTIÖ MAATATALOUSYRITYKSEN YRITYSMUOTONA

Osakeyhtiön tarkoitus on tuottaa voittoa, ja osakeyhtiöön pääomasijoitusten teko on yksinkertaista. Siksi maatalousyritystä yhtiötettäessä osakeyhtiö on ollut käytettävien vaihtoehtojen joukossa. Ennen osuuskuntalain muutosta osuuskunta ei sopinut maatalousyrityksen yritysmuodoksi. Jotta osuuskuntaa ja osakeyhtiötä voidaan vertailla tehokkaasti, tässä osiossa käsitellään lyhyesti osakeyhtiölain yleiset periaatteet.

4.1 Osakeyhtiön perustaminen ja tarkoitus

Osakeyhtiö on sen osakkaista erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimällä. Osakeyhtiön perustaminen voidaan jakaa neljään osaan: perustamissopimuksen laatimiseen, osakkeiden merkitsemiseen, osakkeiden maksamiseen ja kaupparekisteriin rekisteröitymiseen. Perustamissopimus on kirjallinen sopimus, johon sisältyvät vähintään sopimuksen päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat ja heidän merkitsemänsä osakkeet, osakkeen merkintähinta ja maksuaika sekä yhtiön hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat. Lisäksi perustamissopimukseen liitetään yhtiöjärjestys, joka voi minimissään koostua toiminimestä, toimialasta ja kotipaikkakunnasta. (Villa 2006, 207–208.)

Osakkeet ja osakepääoma merkitään kaupparekisteriin. Osakkeita on oltava vähintään yksi, ja osakepääoman vähimmäismäärä on 2 500€. Osakkeiden merkintä tapahtuu perustamissopimuksen allekirjoittamisella. Perustamissopimukseen yksilöidään kaikki osakkeenomistajat. Osakkeen merkintämaksu voidaan maksaa rahana tai apporttimaksuna. Yhtiö on ilmoitettava rekisteröiväksi kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Rekisteröinti-ilmoitukseen on liitettävä hallituksen ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että osakeyhtiölakia on noudatettu yhtiön perustamisessa. Lisäksi ilmoitukseen liitetään tilintarkastajan todistus, että osakepääoman maksussa on noudatettu voimassa olevia säädöksiä. (Villa 2006, 208–210, 211–212.)

4.2 Osakeyhtiön päätöksenteko

Osakeyhtiön pakollisia hallintoelimiä ovat hallitus ja yhtiökokous. Lisäksi osakeyhtiöllä voi olla toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Osakeyhtiössä on pääsääntöisesti oltava myös vähintään yksi tilintarkastaja. Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin elin, jonka tehtävät on lueteltu osakeyhtiölaissa ja mahdollisesti yhtiöjärjestyksessä. Yhtiökokouksessa käyttävät äänivaltaa läsnä olevat osakkeenomistajat päättämällä suuntaviivat yhtiön toiminnalle. (Villa 2006, 239–240.)

Hallituksen tehtävä on järjestää yhtiön toiminta, huolehtia yhtiön johtamisesta ja edustaa yhtiötä. Lisäksi hallitus huolehtii yhtiökokouksessa tehtyjen päätösten toimeenpanosta. Hallituksella on yleistoimivalta. Hallitus koostuu vähintään yhdestä luonnollisesta henkilöstä. Hallituksen valitsee yhtiökokous. Hallitus valitsee ja erottaa toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisestä toiminnan johtamisesta. Toimivallanjako hallituksen ja toimitusjohtajan välillä riippuu toiminnan laajuudesta. (Villa 2006, 262–263.)

4.3 Osakeyhtiön rahoitus ja verotus

Osakeyhtiön osakkeet voivat olla nimellisarvottomia, jolloin osakkeilla ja osakepääomalla ei ole yhteyttä. Jos osakkeella on nimellisarvo, osakepääoman korottaminen tai alentaminen on aina yhteydessä osakkeisiin. (Janhunen ym. 2010, 44.)

Osakeyhtiön varojen jaossa on rajoitteita, koska osakkailla on rajoitettu vastuu. Osakeyhtiössä on tarkka maksunsaantijärjestys, joka turvaa muiden pääoman sijoittajien oikeudet. (Mähönen, Säiläkivi & Villa 2006, 405.) Osakeyhtiöstä voidaan jakaa varoja laillisesti kolmella tavalla. Voittoa voidaan jakaa osinkona, vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääomaan alentamalla, omien osakkeiden hankkimisella ja lunastamisella sekä yhtiön purkamisella ja rekisteristä poistamisella. (Villa 2006, 299.) Viimeinen vaihtoehto ei ole mahdollinen toimintaansa jatkavassa osakeyhtiössä. Osinkoa saa jakaa ainoastaan jos yhtiöllä on tarvittava määrä vapaata pääomaa eikä yhtiön maksukyky kärsi jaosta (Janhunen ym. 2010, 60). Osakeyhtiö saa maataloustuet täyttämällä aktiiviviljelijän ehdot.

Osakeyhtiö on oikeushenkilö, eli osakkaan ja osakeyhtiön verotus ovat erillisiä. Osakeyhtiö maksaa voitosta yhteisöveroa, joka on 20 %. (Ossa 2014, 213.) Osakeyhtiön verotus voidaan laskea kolmen eri tulolähteen mukaan, joista vähennetään edellisenkauden tulolähteen tappio. Kunkin tulonlähteen tulos lasketaan yhteen. Tämä on osakeyhtiön tulos, josta maksetaan 20 % yhteisöveroa. Osakeyhtiön, jonka toimiala on maatalous, verotettava tulo lasketaan MVL:n mukaan. (Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta.)

Osakeyhtiöstä osakas voi saada rahaa ulos vain palkkana tai osinkona. Osakkaan verotuksessa on ratkaisevaa saadaanko osinko listatusta vai listaamattomasta osakeyhtiöstä (Viitala 2014, 39). Listatuissa osakeyhtiöissä osingon verotus on rankempi. Osakeyhtiömuotoiset maatalousyritykset ovat yleensä listaamattomia. Siksi tarkastellaan vain listaamattoman yhtiön osingonmaksun verotusta. Osingon verotus lasketaan osakkeen laskennallisesta arvosta. Laskennallisesta arvosta otetaan 8 %. Tähän 8 % saakka, osinko verotetaan siten, että 25 % on pääomatuloa ja loput on verovapaata tuloa. Tämä koskee ainoastaan 150 000€ osinkotuloon saakka, ylittävä osinko verotetaan 85 % pääomatulona. Jos nettovarallisuudesta jaetaan yli 8 %, osinko verotetaan ylittävältä osalta 75 prosenttisesti osingonsaajan ansiotulona ja 25 % on verovapaana tulona. (Viitala 2014, 40–41.)

Palkka ei ole voitonjakoerä, vaan se on osakeyhtiön meno, joka on osakeyhtiölle vähennyskelpoinen. Palkka on hyvä verosuunnittelun työkalu suunniteltaessa osakeyhtiön verotusta, jos osakkaat työskentelevät yrityksessä. Palkanmaksulla pysyttään pienentämään osakeyhtiön verotettavaa tuloa. Palkka verotetaan ansiotulona, joka poikkeaa paljon yleensä pääomatulona verotettavasta osingosta. (Viitala 2014, 89–90.) Osakeyhtiömuotoisen maatalousyrityksen verosuunnittelussa onkin olennaista optimoida osakeyhtiön sekä osakkaan verotus.

4.4 Osakeyhtiömuodon muuttaminen ja luopuminen osakkuudesta

Yksityinen osakeyhtiö voi muuttaa yritysmuotoa, mutta yrityksen täytyy täyttää uuden yritysmuodon vaatimukset, kuten yhtiömiesten määrä. Yritysmuodon muutokseen tarvitaan yksimielisyys osakkeenomistajien, optio-oikeuksien ja muihin osakkeisiin oikeuttavien oikeuksien haltijoilta. Yhtiömuodon muutos pitää rekisteröidä ja

yhtiön pitää toimia velkojensuojamenettelyn mukaan. (Villa 2006, 354–355.) Osa-
keyhtiön osakkeita voi luovuttaa vapaasti, ellei yhtiöjärjestykseen ole sisällytetty
suostumus- ja lunastuslausekkeita. Osakkeen luovutettavuus mahdollistaa osak-
kaan irtautumisen yhtiöstä. (Villa 2006, 204.)

5 OSUUSKUNNAN JA OSAKEYHTIÖN VERTAILU

Yhtiömuotoa mietitään sekä perustettaessa että yhtiöittämisen yhteydessä. Perustettaessa on mietittävä, onko toiminnan laajuus tarpeeksi suuri, jotta yhtiöittämisestä saadaan tarpeeksi suuri hyötyä muihin yritysmuotoihin verrattuna. Yhtiömuotoista yritysmuotoa ei kannata perustaa vain, koska se on verotuksellisesti edullisin vaan, koska yritysmuoto on sopivin kyseiseen yritykseen. Jos yritys on jo olemassa, yritys yhtiöitetään eli omistetaan osakkeita tuotantotekijöiden sijasta. Yhtiöittäminen tapahtuu maatalousyrityksissä yleensä toimintamuodon muutoksena siten, että omistussuhteet tai toimintamuoto eivät merkittävästi muutu yhtiöittämisen aikana (Pyykkönen, Rinta-Kiikka & Ylätaalo 2013, 36). Tämä siksi, ettei yhtiöittämisestä tulisi suuria veroseuraamuksia.

5.1 Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät

Yhtiömuotoisen maatalousyrittämisen kasvuun ovat vaikuttaneet monet tekijät. Maatilojen koko ja riskien kasvu ovat lisänneet yhtiöittämistä. Yhtiöittämisellä suojataan henkilökohtainen omaisuus. Muu toiminta, esimerkiksi urakointi, on lisännyt maatalousyritysten laajuutta. Lisäksi maatilojen välinen yhteistyö on lisännyt yhtiömuotoisia maatalousyrityksiä. (Österman 2007, 7.)

Yritysmuodon valintaan vaikuttaa moni tekijä. Osa on suoraan laista tulevat yritysmuodon oikeudet ja velvollisuudet. Toinen puoli tulee yritystoiminnan luonteesta ja toimialasta. Yritystoiminta voi pyrkiä osuuskunnan perusajatuksen mukaan tuottamaan hyötyä jäsenilleen tai yrityksen tarkoitus voi olla voiton tavoittelu. Lisäksi yrityksen arvot ja visio voivat vaikuttaa valintaan. Maatalousyrityksen yhtiöittäminen vaatii eri yritysmuotojen vertailun. Tärkeitä asioita ovat silloin verotus, voitonjako, vastuunjako, pääoman tarve, perustajien lukumäärä sekä yrityksen jatkuvuus ja joustavuus. (Österman 2007, 10.)

Perustajien lukumäärä voi karsia osan mahdollisista yritysmuodoista. Osuuskunta ja osakeyhtiö tarvitsevat yhden perustajan. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö tarvitsevat vähintään kaksi perustajaa. Toinen valintaan vaikuttava tekijä on pääoman tarve. Avoin yhtiö ja osuuskunta eivät tarvitse suurta pääomasijoitusta perustetta-

essa. Kommandiittiyhtiölle ainoastaan äänettömän yhtiömiehen sijoittama pääoma vaaditaan. Vastuunalaiselta yhtiömieheltä vaaditaan vain työpanos. Yksityistä osakeyhtiötä perustettaessa vähimmäispääomaa on 2 500 €. (Österman 2007, 10.)

Osakeyhtiössä osakkaan sekä osuuskunnassa jäsenen vastuu rajoittuu ainoastaan sijoitettuun pääomaan, paitsi jos osakas tai jäsen takaa yrityksen lainoja. Muissa yritysmuodoissa vastuunalainen yhtiömies vastaa yrityksen vastuista ja velvoitteista koko omaisuudellaan. Vastuunalaisuus voi vaikuttaa yritysmuodon valintaan myös riskien hallintakeinona. Osuuskunnan ja osakeyhtiön toimintaa johtaa hallitus, jolloin yrityksen toiminta voi olla hidasta ja kankeaa verrattuna yksityiseen elinkeinonharjoittajaan, joka pystyy tekemään päätökset heti. Yrityksen jatkuvuus riippuu yrittäjän kyvystä toimia. Elinkeinoharjoittajan toiminta pysähtyy yrittäjän kuolemaan tai työkyvyttömyyteen. Muissa yritysmuodoissa riittävällä yksimielisyydellä yrittäjän osuus pystytään joko myymään tai lunastamaan. Myös voitonjako on oleellinen osa yritysmuodon valintaa. Elinkeinoharjoittaja saa voitot kokonaan itselleen. Kommandiittiyhtiössä äänettömälle yhtiömiehelle maksetaan sovittu palkkio pääomasta, jolloin jäljelle jäävä voitto jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Osakeyhtiössä osakkeelle maksetaan osinkoa. Osuuskunnalla säännöissä pitää olla merkintä ylijäämän jaosta, jotta ylijäämää voidaan jakaa jäsenten kesken. Jako tapahtuu käytön mukaan tai säännöissä määritellyn tavan mukaan. Eri yritysmuodot saavat erilaisen verokohtelun, jolloin yritysmuodon valinnassa on tehtävä myös verosuunnittelua. (Österman 2007, 10.)

5.2 Maatalousyritys: osuuskunta vai osakeyhtiö?

Perustettaessa yritystä lähdetään yleensä yritysmuodosta, joka on helppo hallinnoitava kuten elinkeinonharjoittaja. Kun yrityksen liikevaihto saavuttaa tietyn pisteen saatetaan katsoa, että on kannattavampaa muuttaa yritysmuotoa eli yhtiöittää toiminta. Yritysmuodon valintaan voi vaikuttaa moni tekijä, ja jokainen yritys on tapauskohtainen, mutta taulukossa 2 esitetty tekijät, jotka nousevat yleisemmin esille.

Taulukko 2. Maatalousyrityksen yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät

Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät	Osuuskunta	Osakeyhtiö
Osakkaiden henkilökohmainen riski	Sijoitettu pääoma	Sijoitettu pääoma
Mahdollisuus ja oikeus osallistua päätöksentekoon	Osuuskunnan kokous. Jäsen /1 ääni. Säännöissä voidaan poiketa	Yhtiökokous, äänet osakkeiden omistussuhteessa
Voitonjako	Mahdollista erillisellä sääntömääräyksellä	Osingon jako
Sitoutuvan pääoman määrä	Väh. 0,01 €	Väh. 2 500 €
Mahdollisuus luopua osakkuudesta	Jäsenyyttä ei voi siirtää, mutta osuus voidaan luovuttaa	Osake voidaan myydä
Yritysmuodon muuttaminen	Voidaan muuttaa	Voidaan muuttaa
Verotusnäkökohdat	Yhtiö maksaa voitoista yhteisöveron, voitonjanon verotus korkea	Yhtiö maksaa voitoista yhteisöveron, voitonjanon verotus matala
Perustamisen ja hallinnoinnin helppous	Saman tasoista	Saman tasoista
Perustajia ja jäseniä lukumäärä vähintään	1	1

Taulukossa 2 vertaillaan yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Yksi henkilö pystyy perustamaan molemmat yhtiömuodot sekä on vastuussa ainoastaan sijoittamallaan pääomalla. Ainoastaan jos osakas takaa yhtiönsä velkoja omalla omaisuudellaan, osakas voi menettää lisäksi takuusumman.

Sekä osakeyhtiössä että osuuskunnassa on raskas ja hidas päätöksentekokoneisto, mutta maatalousyrityksessä osakkaiden ja jäsenien määrä on niin pieni, että yksimielisellä päätöksellä toimitusjohtajalle voidaan saada varsin nopeasti suuntaaviivat toimintaan. Kummassakin yritysmuodossa aktiivisella osallistumisella pystyy

vaikuttamaan yrityksen päätöksiin. Äänimäärät jakautuvat erilaisilla yhtiömuodoissa, mutta haluttaessa osuuskunnan äänivallan jakoa voidaan viedä kohti osakeyhtiötä. Yritysmuotojen hallinnoimiseen tarvitaan yhtä raskaat toimeilimet. Osuuskunnalla toimeilimet ovat osuuskunnan kokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Osakeyhtiön johtamiseen tarvitaan yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Perustamisessa oikeastaan ainoat erot ovat, että osuuskunnassa luodaan säännöt ja osakeyhtiössä yhtiöjärjestys, sekä osuuskunta ei rekisteröi osuuksia. Ainoastaan osuuskunnan osakkeet rekisteröidään, jos niitä merkitään.

Osuuskunta ja osakeyhtiö pystyvät jakamaan voittoa osakkailleen, mutta osuuskunnalla pitää olla säännöissä merkintä tavoitteesta ja jakoperuste, esimerkiksi osakkeiden tai osuuksien omistussuhde. Osakeyhtiön perusoletus on voiton tuottaminen sijoittajille, mikä helpottaa sen voitonjakoa. Osakeyhtiössä pitää olla vähintään 2 500€ pääomasijoitus perustettaessa yritystä. Osuuskunta selviää nimellisarvottomassa järjestelmässä vähimmillään yhden sentin pääomalla. Pääoman sijoittaminen maatalousyrityksessä ei kuitenkaan ole ongelma, koska maatalous on pääomavaltainen toimiala.

5.3 Verotus osuuskunnassa ja osakeyhtiössä

Osuuskunta ja osakeyhtiö maksavat kumpikin voitostaan 20 % yhteisöveron. Kumpikaan yritysmuodoista ei voi jakaa voittoa, jos yrityksellä on negatiivisuuksia rahastoissa. Kumpikin yritysmuoto pystyy maksamaan yrittäjälle palkkaa, jonka yhtiö voi vähentää verotuksessaan. Sekä osuuskunnasta että osakeyhtiöstä saatu palkka verotetaan saajan progressiivisen ansiotuloverotuksen mukaan. Voittoa tuottavassa osuuskunnassa pääomapanoksen mukaan tapahtuvaa jakoa ei voi vähentää verotuksesta. Osuuskunnan palveluiden käytön mukaan tapahtuva jako voidaan vähentää.

Voitonjako on ratkaisevassa asemassa verotuksen vertailussa, koska molemmat maksavat yhteisöveron voitosta. Palkka ja arvonlisävero toimivat verotuksen näkökulmasta samoin molemmissa yritysmuodoissa. Osuuskunnan ja osakeyhtiön voitonjaon verotusta vertaillaan esimerkki laskelmien avulla (Liitteet 1 ja 2). Laskelmissa noudatetaan tämän vuoden (2015) progressiivisen ansiotuloverotaulukon

arvoja sekä keskiarvoa kunnallisveroprosentista, joka on 22,59 % (L 1085/2014; Keskeiset tuloveroperusteet). Pääomatuloverotus laskettiin siten että pääomatulosta 40 000 euroon asti verotetaan 30 prosenttia ja 40 000 eurosta yli menevä pääomatulo verotetaan 32 prosentilla. Laskelmissa molempien yhtiömuotojen voittonjakoa on tarkasteltu kahdesta näkökulmasta. Osuuskunnalla esimerkeissä on käytetty kahta oletusta. Ensimmäisessä esimerkissä on oletettu, että ylijäämä verotetaan pääomatuloverotuksen mukaan. Toisessa esimerkissä on oletettu, että osuuskunnan ylijäämänjako verotetaan ansiotuloverotuksen mukaan, eli osuuskunnan ylijäämän jako täyttää ansiotuloverotuksen ehdot. Osakeyhtiön voittonjaon esimerkkejä on kaksi. Ensimmäisessä esimerkissä on oletettu, että osinkoa jaetaan 8 prosenttia nettovarallisuudesta ja toisessa oletetaan, että osinkoa jaetaan 9 prosenttia nettovarallisuudesta. Kummassakin tehdään lisäoletus, että osinko ei ylitä 150 000 € ylärajaa.

Osuuskunnassa ylijäämän jako voidaan verottaa joko pääomatulona tai ansiotulona. Jos osuuskunnan ylijäämän jako ei täytä ansiotuloverotuksen ehtoja, ylijäämä verotetaan 25 prosenttia pääomatulona ja 75 prosenttia verovapaana tulona 5 000 euroon asti. Ylimenevä osa verotetaan 85 prosenttisesti pääomatulona. Ansiotuloverotuksen ehdot ovat: Alle 500 jäsenmaksun maksanutta jäsentä ja jaettava ylijäämä ylittää 8 prosentin tuoton, joka lasketaan verovelvollisen edellisen tilikauden osuuksien ja osakkeiden omaan pääomaan merkitystä arvosta. Ansiotuloverotuksen piirissä on 75 prosenttia jaettavasta ylijäämästä ja 25 prosenttia on verovapaata tuloa. Näitä kahta verotustapaa vertailtaessa huomataan, että ansiotulovero on matalampi kuin pääomatuloverotus, jos ylijäämää jaetaan alle 65 000 €. Pääomatuloverotus oli halvempi vaihtoehto 65 000 € ylöspäin. Kuten taulukosta 3 voidaan havaita, osuuskunnan kannattaa siis kasvattaa osuuksien ja osakkeiden arvoa, jotta ylijäämän jakoa voidaan tehokkaasti käyttää verosuunnittelun keinona.

Taulukko 3. Ylijäämän jaon verotus pääomatuloverona tai ansiotuloverona

Ylijäämä, €	Pääomatuloverotus, €	Ansiotuloverotus, €
150000	39 040	48 048,50
140000	36 320	43 973,00
130000	33 600	39 897,50
120000	30 880	35 822,00
110000	28 160	31 896,50
100000	25 440	27 971,00
90000	22 720	24 367,25
80000	20 000	21 060,50
70000	17 280	17 753,75
60000	14 560	14 447,00
50000	11 850	11 252,25
40000	9 300	8 245,50
30000	6 750	5 480,75

Osakeyhtiön osingon jako on huomattavasti halvempaa kuin osuuskunnan ylijäämän jako. Osakeyhtiön jakamasta osingosta 25 prosenttia on pääomatuloa ja 75 prosentti on verovapaata tuloa, jos osinko on alle 150 000 € ja jos ylijäämä on enintään 8 prosenttia osakkeen arvosta. 150 000 € ylittävistä osasta maksetaan veroa 85 prosenttia pääomatulona, ja 15 prosenttia on verotonta tuloa. Jos ylijäämä on yli 8 prosenttia osakkeen arvosta, ylimenevästä osasta osingon saaja maksaa 75 prosenttia ansiotuloveroa ja 25 prosenttia on verotonta tuloa. Taulukosta 4 on esitetty kaksi erilaista esimerkkiä osakeyhtiön verotuksesta.

Taulukko 4. Esimerkki osakeyhtiön osingon jaon verotuksesta

Osinko	Vero, € (8 %, alle 150 000 €)	Vero, € (9 %, alle 150 000 €)
150 000	11250,00	12823,75
140 000	10500,00	11968,83
130 000	9750,00	11113,92
120 000	9000,00	10259,00
110 000	8250,00	9404,08
100 000	7500,00	8549,17
90 000	6750,00	7694,25
80 000	6000,00	6839,33
70 000	5250,00	5984,42
60 000	4500,00	5129,50
50 000	3750,00	4274,58
40 000	3000,00	3419,67
30 000	2250,00	2564,75
20 000	1500,00	1709,83
10 000	750,00	854,92

Osakeyhtiössä osakkeen omistajia kannustetaan nettovarallisuuden nostamiseen. Nettovarallisuus ratkaisee myös sen, verotetaanko osinko ansiotulona vai pääomatulona. Nettovarallisuutta pystytään kasvattamaan voitolla tai sijoittamalla lisää rahaa toimintaan. Nettovarallisuuden optimimäärä osakasta kohti on 1 875 000 €, koska silloin pystytään maksamaan 150 000 € osinkoa, ja se verotetaan kevyemmän verotuksen mukaan. Nettovarallisuuden kasvattaminen voitolla on edullista tämän hetkisen yhteisöveroprosentin ollessa vain 20 %. Oman pääoman sijoittaminen osakeyhtiöön on verovapaata, joten se on kuitenkin halvempi keino kuin voitolla nettovarallisuuden kasvattaminen. (Viitala 2014, 149, 151–152.)

Taulukoita 3 ja 4 vertailemalla huomataan, että osuuskunnan ylijäämän jaon verotus on huomattavasti korkeampi kuin osakeyhtiön osingon verotus. Tähän vaikuttaa osakeyhtiön verotuksessa 150 000 euroon asti oleva kevennetty verotus.

Osuuskunnalle kevennetty verotus on ainoastaan 5 000 € saakka. Mikäli osakeyhtiöllä on matala nettovarallisuus, osakkeen matemaattinen arvo jää matalaksi. Tästä seuraa, että suurempi osa osingosta on ansiotuloverotuksen puolella, mikä nostaa kokonaisveron määrää. Osuuskunnan nettovarallisuuden määrää kannattaa kasvattaa, mutta osuuskunnalle sillä ei ole niin suurta merkitystä kuin osakeyhtiölle, jos jaetaan vähemmän kuin 65 000 €.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää sopiiko osuuskunta maatalousyrittäjien yritysmuodoksi sekä mitkä ovat osuuskunnan vahvuudet ja heikkoudet osakeyhtiöön nähden. Kirjallisuusosion sekä verotusesimerkkien perusteella voidaan todeta, että osakeyhtiö on useimmiten soveliaampi yhtiömuoto maatalousyrittäjien yritysmuodoksi kuin osuuskunta.

Osuuskunta sopii maatalousyrittäjien yritysmuodoksi. Laki mahdollistaa voittoa tuottavan yrityksen, joka pystyy jakamaan voittoa sen omistajilla ja jäsenille. Osuuskunnan voitonjako on kuitenkin tehty verotuksella kalliimmaksi kuin osakeyhtiön verotus. Verotuksen säädöksistä voi huomata, että osuuskunta halutaan pitää jäsenilleen etuja ja palveluja tuottavana yrityksenä eikä niinkään voittoa tuottavana yrityksenä.

Osuuskunta- ja osakeyhtiölaista tehtiin rakenteeltaan ja termistöltään hyvin samanlainen, mutta käytännössä nämä kaksi yritysmuotoa halutaan säilyttää: osakeyhtiö voittoa tuottavana ja osuuskunta enemmän hyötyä tuottavana yritysmuotona. Osakeyhtiö on myös parempi yritysmuoto, koska sen oikeusturva on parempi. Osakeyhtiöistä löytyy esimerkkitaapauksia, ja osakeyhtiölaki on laajempi kuin osuuskuntalaki.

Osuuskuntamuotoista maatalousyrittäjistä perustettaessa pitää myös ottaa selvää kaikista sääntömääräyksistä, jotka pitää huomioida, jotta osuuskunta olisi toimiva ratkaisu. Koska valmista pohjaa ei ole niin kuin osakeyhtiöstä, osuuskuntaa perustettaessa voidaan joutua monen yrityksen ja erehdyksen kautta muokkaamaan toimintaa. Tämä voi olla kallista. Osuuskuntaan on myös vaikeampi saada ulkopuolisia pääomansijoittajia, koska osuuskunnan osuuden tai osakkeen arvo ei muutu osuuskunnan varallisuuden mukaan.

Jos osuuskunnan voitonjaon verotusta helpotetaan tulevaisuudessa, silloin osuuskuntamuotoista yrittämistä kannattaa harkita. Jos verotus pysyy samalla tasolla, osuuskunta pysyy maatalouden tukitoimien yritysmuotona, kuten meijerit ja yhteistyöryhmät.

LÄHTEET

- Arvonlisävero. 1.1.2013. [Verkkosivu]. Verohallitus. [Viitattu 2.1.2015]. Saatavana: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ ja_osuuskunta/Arvonlisaverotus
- Arvonlisävero- maatalousyrittäjät ja metsänomistajat. 1.1.2013. [Verkkosivu]. Verohallitus. [Viitattu 2.1.2015]. Saatavana: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Maatalousyrittaja_ ja_metsanomistaja/Arvonlisaverotus
- Janhunen, A., Kellas, S., Keski-Pukkila, T., Koila, T. & Soini, K. 2010. Osakeyhtiölaki 2010. Helsinki: KPMG.
- Keskeiset tuloveroperusteet. 16.12.2014. [Verkkosivu]. Veronmaksajain keskusliitto RY. [Viitattu 5.1.2015]. Saatavana: <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Tuloverot/Tuloveroperusteet/>
- L 2.2.1979/128. Toiminimilaki.
- L 20.12.1996/1231. Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki.
- L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki.
- L 1085/2014. Vuoden 2015 tuloveroasteikkolaki.
- Maataloustuet uudistuvat vuonna 2015- Mikä muuttuu?. 2014. [Verkojulkaisu]. Maatalousvirasto. [Viitattu 19.1.2015]. Saatavana: http://www.mavi.fi/fi/oppaat- ja-lomakkeet/vipu/Documents/Maataloustuet-muuttuvat-2015_web.pdf
- Mähönen, J., Säiläkivi, A. & Villa, S. 2006. Osakeyhtiölaki käytännössä. WSOY-pro.
- Mähönen, J. & Villa, S. 2014. Osuuskunta. 2.uud.p. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Osuuskunnan jakamat ylijäämät. 31.12.2014. [Verkkosivu]. Verohallitus. [Viitattu 2.1.2015]. Saatavana: [http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Osuuskunnan_jakamat_ylijaamat_ennakonpid\(35347\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Tiedotteet/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Osuuskunnan_jakamat_ylijaamat_ennakonpid(35347))
- Ossa, J. 2014. Yritystoiminnan verotus. 2.p. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.
- Pakollinen vakuutus. ”Ei Päiväystä”. [Verkkosivu]. Maatalousyrittäjien eläkelaitos. [Viitattu 21.10.2014]. Saatavana: <https://www.mela.fi/fi/elakevakuutus/myel-vakuutus/vakuuttaminen/pakollinen-vakuutus>

- Pyykkönen, P., Rinta-Kiikka, S. & Ylätaalo, M. 2013. Osakeyhtiömuotoinen maatalous Suomessa. [Verkojulkaisu]. Pellervon taloustutkimus PTT. Raportti 242. [Viitattu 7.1.2015]. Saatavana: <http://ptt.fi/wp-content/uploads/2013/09/rap242.pdf>
- Pöyhönen, S. 2013. Osuuskunta ja osuuskuntalaki. 3.uud. p. Helsinki: Talentum.
- Tuloverotus - osakeyhtiö ja osuuskunta. 19.12.2013. [Verkkosivu]. Verohallinto. Saatavana: http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus
- Tuominen, V. Ylitarkastaja. Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus. [Sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: A. Luokkakallio. [Viitattu 24.11.2014].
- Viitala, T. 2014. Osakeyhtiön voitonjaon verotus. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.
- Villa S. 2006. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiöt. 3. uud. p. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Yhtiömuotoinen toiminta. 30.12.2014. [Verkkosivu]. Maatalousyrittäjien eläkelaitos. [Viitattu 30.12.2014]. Saatavana: <http://www.mela.fi/fi/elakevakuutus/myel-vakuutus/kenelle-vakuutus/yhtiömuotoinen-toiminta>
- Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. 2014. [Verkkosivu]. Patentti- ja Rekisterihallitus. [Viitattu 25.9.2014]. Saatavana: <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>
- Österman, P. 2007. Yritysmuodon valinta. Teoksessa: A. Enroth, P. Österman & T. Harmoinen (toim.) Maatalousyrittäjien yhtiöittäminen. ProAgria Maaseutukeskusten liitto. Tieto tuottamaan 120. 6–17.

LIITTEET

Liite 1. Osuuskunnan voitonjaon verotus esimerkit

Liite 2. Osakeyhtiön voitonjaon verotus esimerkit

LIITE 1. Osuuskunnan voitonjaon verotus esimerkki

Osuuskunnan ylijäämän jaon verotus voi tapahtua kahden tavan mukaan.

Tapa 1: Osuuskunnan jakama ylijäämä verotetaan 25 % pääomatulona ja 75 % verovapaana tulona 5 000 euroon asti. Ylimenevä osa verotetaan 85 % pääomatulona ja 15 % on verovapaata tuloa. Tästä tavasta on laskenta esimerkki taulukossa 1.

Tapa 2: Tämän tavan mukaan verotetaan jos osuuskunnassa on alle 500 jäsenmaksun maksanutta jäsentä ja jos ylijäämä ylittää 8 % osuuksien ja osakkeiden arvosta.

Jos osuuskunnan ylijäämän jako täyttää ansiotuloverotuksen ehdot, ylijäämä verotetaan 75 % ansiotulona ja 25 % verovapaana. Tavasta 2 on esimerkki laskelma taulukossa 2.

Taulukoissa on käytetty vuoden 2015 kunnallisveroprosentin keskiarvoa 22,59 %. Lisäksi laskelmissa käytetään 2015 vuoden tuloveroasteikkoa, joka on esitelty taulukossa 3. Pääomatuloverotuksessa on käytetty veroasteikkoa 40 000 euroon asti 30 % ja ylimenevästä osasta 32 % pääomatuloveroa. Taulukoissa on otettu vertailua helpottamaan ylijäämän jaon enimmäismääräksi 150 000 €, tämä siksi että osakeyhtiön kevennetyn verotuksen raja on sama, sekä 150 000 € on tavallisesta maatalousyrityksestä maksettavaksi vähän jo epärealistinen, mutta taulukoista nähdään ylijäämän verotuksen muutos suhteessa ylijäämän jaon määrään.

Taulukko 1. Osuuskunnan ylijäämän jaon verotus esimerkki

Ylijäämä	Kevyemmän verotuksen raja	Pääomatulo 25 %	Verovapaata tuloa 75 %	Rajan ylittävä ylijäämä	Pääomatulo 85 %	verovapaa-ta 15 %	Pääomatulo yht.	Vero-kannalla 0,3	Vero-kannalla 0,32	Vero-kannalla 0,3, €	Vero-kannalla 0,32, €	Yht.
150000	5000	1250	3750	145000	123250	21750	124500	40 000	84 500	12 000	27 040	39 040
140000	5000	1250	3750	135000	114750	20250	116000	40 000	76 000	12 000	24 320	36 320
130000	5000	1250	3750	125000	106250	18750	107500	40 000	67 500	12 000	21 600	33 600
120000	5000	1250	3750	115000	97750	17250	99000	40 000	59 000	12 000	18 880	30 880
110000	5000	1250	3750	105000	89250	15750	90500	40 000	50 500	12 000	16 160	28 160
100000	5000	1250	3750	95000	80750	14250	82000	40 000	42 000	12 000	13 440	25 440
90000	5000	1250	3750	85000	72250	12750	73500	40 000	33 500	12 000	10 720	22 720
80000	5000	1250	3750	75000	63750	11250	65000	40 000	25 000	12 000	8 000	20 000
70000	5000	1250	3750	65000	55250	9750	56500	40 000	16 500	12 000	5 280	17 280
60000	5000	1250	3750	55000	46750	8250	48000	40 000	8 000	12 000	2 560	14 560
50000	5000	1250	3750	45000	38250	6750	39500	39 500	0	11 850	0	11 850
40000	5000	1250	3750	35000	29750	5250	31000	31 000	0	9 300	0	9 300
30000	5000	1250	3750	25000	21250	3750	22500	22 500	0	6 750	0	6 750
20000	5000	1250	3750	15000	12750	2250	14000	14 000	0	4 200	0	4 200
10000	5000	1250	3750	5000	4250	750	5500	5 500	0	1 650	0	1 650

Taulukko 2. Osuuskunnan ylijäämän jaon verotus esimerkki

Ylijäämä, €	Ansiotuloa 75 %, €	verovapaata 25 %, €	Valtionvero, €	Kunnallisvero, €	Yhteensä, €
150000	112500	37500	22635	25414	48049
140000	105000	35000	20254	23720	43973
130000	97500	32500	17872	22025	39898
120000	90000	30000	15491	20331	35822
110000	82500	27500	13260	18637	31897
100000	75000	25000	11029	16943	27971
90000	67500	22500	9119	15248	24367
80000	60000	20000	7507	13554	21061
70000	52500	17500	5894	11860	17754
60000	45000	15000	4282	10166	14447
50000	37500	12500	2781	8471	11252
40000	30000	10000	1469	6777	8246
30000	22500	7500	398	5083	5481

Taulukko 3. Ansiotuloveroasteikko 2015

Alaraja	Yläraja	Vero alara- jan kohdal- la, €	Alarajan ylittävältä osalta, %
16500	24700	8	0,065
24700	40300	541	0,175
40300	71400	3271	0,215
71400	90000	9957,5	0,2975
90000		15491	0,3175

Liite 2: Osakeyhtiön voitonjaon verotus esimerkit

Taulukoissa 1 ja 2 on esimerkit osakeyhtiön osingon verotuksesta. Taulukossa 1 on oletettu, että osinkoa jaetaan alle 150 000 € ja osinko on 8 % osakeyhtiön nettovarallisuudesta, jolloin 25 % on pääomatuloa ja 75 % on verovapaata tuloa. Taulukossa 2 on taas oletettu, että osinkoa jaetaan alle 150 000 €, mutta osinko onkin 9 % osakeyhtiön nettovarallisuudesta, jolloin 8 % ylittävä osa verotetaan 75 % ansiotulona ja 25 prosenttia on verotonta tuloa.

Taulukoihin 1 ja 2 valittiin osingon määräksi 8 ja 9 prosenttia nettovarallisuudesta, koska samalla nähdään osakeyhtiön nettovarallisuuden vaikutus osingon jaon verotukseen.

Taulukoissa 1 ja 2 on käytetty samoja oletuksia kunnallisveroprosentista, tuloveroasteikosta sekä pääomatulonveroprosenteista kuin liitteessä 1.

Taulukko 1. Osakeyhtiön voitonjaon verotus kun osinkoa jaetaan 8 % nettovarallisuudesta, mutta alle 150 000 €

Osakkeen ma- temaattinen arvo	Osinkotulo	Pääomatuloa 25 %	Verovapaata tuloa 75 %	verokannalla 0,3; €	Verot yh- teensä, €
1875000	150000	37500	112500	11250	11250
1750000	140000	35000	105000	10500	10500
1625000	130000	32500	97500	9750	9750
1500000	120000	30000	90000	9000	9000
1375000	110000	27500	82500	8250	8250
1250000	100000	25000	75000	7500	7500
1125000	90000	22500	67500	6750	6750
1000000	80000	20000	60000	6000	6000
875000	70000	17500	52500	5250	5250
750000	60000	15000	45000	4500	4500
625000	50000	12500	37500	3750	3750
500000	40000	10000	30000	3000	3000
375000	30000	7500	22500	2250	2250
250000	20000	5000	15000	1500	1500
125000	10000	2500	7500	750	750

Taulukko 2. Osakeyhtiön voitonjaon verotus, kun osinkoa jaetaan 9 % nettovarallisuudesta mutta alle 150 000 €

Osakkeen matemaattinen arvo	Osinkotulo, €	Nettovarallisuudesta 8 %	Ylittävä osa	Ansiotuloa 75 %, €	Veropaata 25 %, €	25 % pääomatuloa	Veropaata 85 %, €	Ansiotulovero, €	Pääomatulovero, €	Yhteensä, €
1 666 667	150 000	133 333	16 667	12 500	4 167	33 333	113 333	2 824	10 000	12 824
1 555 556	140 000	124 444	15 556	11 667	3 889	31 111	105 778	2 636	9 333	11 969
1 444 444	130 000	115 556	14 444	10 833	3 611	28 889	98 222	2 447	8 667	11 114
1 333 333	120 000	106 667	13 333	10 000	3 333	26 667	90 667	2 259	8 000	10 259
1 222 222	110 000	97 778	12 222	9 167	3 056	24 444	83 111	2 071	7 333	9 404
1 111 111	100 000	88 889	11 111	8 333	2 778	22 222	75 556	1 883	6 667	8 549
1 000 000	90 000	80 000	10 000	7 500	2 500	20 000	68 000	1 694	6 000	7 694
888 889	80 000	71 111	8 889	6 667	2 222	17 778	60 444	1 506	5 333	6 839
777 778	70 000	62 222	7 778	5 833	1 944	15 556	52 889	1 318	4 667	5 984
666 667	60 000	53 333	6 667	5 000	1 667	13 333	45 333	1 130	4 000	5 130
444 444	40 000	35 556	4 444	3 333	1 111	8 889	30 222	753	2 667	3 420
333 333	30 000	26 667	3 333	2 500	833	6 667	22 667	565	2 000	2 565
222 222	20 000	17 778	2 222	1 667	556	4 444	15 111	377	1 333	1 710
111 111	10 000	8 889	1 111	833	278	2 222	7 556	188	667	855